

یادداشت

مالیات بر ارزش افزوده کسب و کارهای الکترونیکی در مناطق آزاد

اباذر آذربون

● هدف از ایجاد مناطق آزاد، رشد و رونق اقتصادی در مناطق مرزی و محروم بود. قانون چگونگی اداره مناطق آزاد به موضوع صادرات و بازارهای خارج از کشور توجه ویژه‌ای داشته است؛ از جمله می‌توان به ماده یک این قانون اشاره داشت که به صادرات توجه داشته نه واردات، در ماده ۱۴ همین قانون نیز مبادلات بازرگانی مناطق آزاد با خارج از کشور از شمول مقررات صادرات و واردات مستثنا شده‌اند؛ اما این قانون در دهه ۷۰ تصویب شده و هم‌اکنون مدل‌های جدید کسب‌وکار ایجاد شده‌اند و در صورتی که مناطق آزاد بخواهند در بازارهای جدید نقش پررنگی ایفا کنند، نیازمند توجهی دوباره به برخی از قوانین و مقررات خود هستند.

در ماده ۱۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ مبادله کالا یا خدمت با خارج از کشور مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده نیست، اما مبادله کالا یا خدمت حتی از محدوده مناطق آزاد به سرزمین اصلی مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده است.

با این توصیف هم‌اکنون وضعیت کسب‌وکارهای الکترونیکی در مناطق آزاد چگونه است؟ و سؤال دوم اینکه چگونه باید باشد؟

در پاسخ به این پرسش باید اذعان کرد که کسب‌وکارهای الکترونیکی در مجموعه قوانین و مقررات مناطق آزاد، مزیتی بیشتر از سایر کسب‌وکارهای سنتی از نظر مالیاتی و گمرکی ندارند.

توضیح اینکه در حال حاضر اگر هر نوع کسب‌وکاری در مناطق آزاد مستقر شود و به ارائه کالا یا خدمت بپردازد، در صورتی که آن کالا یا خدمت به محدوده سرزمین اصلی عرضه شود، مشمول مالیات بر ارزش افزوده می‌شود. در قانون فعلی مالیات بر ارزش افزوده فرقی نمی‌کند که در این کسب‌وکار، کالای دیجیتال و در فضای مجازی به مصرف‌کننده مستقر در سرزمین اصلی عرضه می‌شود یا کالای قابل مشاهده و فیزیکی.

با این وجود در بند ۱۱ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، وظیفه انتقال دانش پیشرفته به مناطق آزاد محول شده است. با توجه به جنس کسب‌وکارهای الکترونیکی، این مدل از کسب‌وکار در بسیاری موارد می‌تواند دانش‌بنیان یا دارای دانش پیشرفته باشد که انتقال آنها به سرزمین اصلی وظیفه مناطق آزاد برشمرده شده، اما اگر دانش پیشرفته از خارج از کشور به محدوده مناطق آزاد وارد شود ولی به سرزمین اصلی منتقل نشود، چه سودی برای کشور خواهد داشت؟ آیا جز این است که سود نهایی در انتقال دانش پیشرفته به سراسر کشور است؟

محدوده مناطق آزاد در زمینه انتقال دانش پیشرفته ازجمله در عرصه کسب‌وکار الکترونیکی باید به‌منابه بلی عمل کرده و دانش پیشرفته این حوزه را به سرزمین اصلی منتقل کند. اما این موضوع همان‌گونه که به عنوان هدف برای مناطق آزاد تعریف شده، در قانون مالیات بر ارزش افزوده مورد پشتیبانی قرار نگرفته است.

زمانی می‌توان شاهد حضور و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بود که انگیزه‌های اقتصادی برای حضور و سرمایه‌گذاری وجود داشته باشد، انگیزه‌های اقتصادی و سوددهی بیشتر همواره نقش پررنگی در تصمیم‌گیری‌ها داشته و دارند. از جنبه مالیات بر ارزش افزوده، انتقال کالا یا خدمتی که مبتنی بر دانش پیشرفته باشد، از منطقه آزاد به سرزمین اصلی همانند سایر کالاها و خدمات، مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده است. بر اساس ماده ۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده اشخاصی که به عرضه کالا یا خدمت می‌پردازند، مودی هستند و مشمول مقررات این قانون؛ با این فضای حاکم بر قانون مالیات بر ارزش افزوده، چه انگیزه‌ای برای فعالان اقتصادی و بخش خصوصی وجود خواهد داشت که از پایتخت‌های اقتصادی خارج شده و در مناطق مرزی و عمدتاً محرومی که منطقه آزاد ایجاد شده است، اقدام به سرمایه‌گذاری کنند.

زمانی که قیمت نهایی مصرف‌کننده کالا یا خدمات کسب‌وکارهای الکترونیکی مبتنی بر دانش پیشرفته که مبدأ تولید آنها مناطق آزاد است، در مقایسه با همان کالا یا خدمتی که در سرزمین اصلی تولید می‌شود، به میزان ۹ درصد (درصد کنونی مالیات بر ارزش افزوده) کمتر باشد بدیهی است که می‌توانیم به رشد فعالیت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در محدوده مناطق آزاد در مقایسه با سرزمین اصلی امیدوار باشیم.

Abazar.azarboon@gmail.com

✦ کارشناس ارشد نظارت و ارزیابی عملکرد دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد

شرق: اختلاف گازی ایران و ترکمنستان اکنون از فاز دو شرکت ملی گاز فراتر رفته و بر روابط تجاری دو کشور اثر گذاشته است. آن‌گونه که از مرز خبر می‌رسد، علاوه بر تعرفه‌های بالایی که بر ترانزیت عبوری کامیون‌ها از ترکمنستان وضع شده، حالا روابط تجاری نیز به تبع آن تحت تأثیر قرار گرفته و رو به کاهش نهاده است. البته به گفته مجتبی خسروتاج، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، طرف ایرانی هم مقابله‌به‌مثل کرده است. این خبر حاکی از آن است که تنش تجاری دو کشور رو به افزایش نهاده و باید مسئولان فکری برای بهبود این روابط کنند. پیشنهاد ایران به ترکمنستان نه‌تنها حذف این نوع تعرفه‌ها بلکه تجارت آزاد در بخش بازارچه‌های مرزی است تا به این طریق، حقوق و عوارض و مالیات برای تجار ایران و ترکمنستان به صفر برسد. باین‌حال هنوز نتایج این مذاکرات مشخص نیست. پیچیدگی مذاکره بین این دو کشور، چه از بعد سیاسی و امنیتی و چه از بعد اقتصادی به‌شویه‌ای است که هوشمندی ویژه‌ای را در مذاکرات می‌طلبد. به گفته مهرداد تقی‌زاده، معاون حمل‌ونقل وزارت راه‌وشهرسازی نیز افزایش تعرفه کامیون‌های عبوری از این کشور، سبب شده تا تردد کامیون‌های ترک و ایرانی عبوری از ترکمنستان، کاهش پیدا کند. تجار نیز برای دورزدن این تعرفه‌ها، بخشی از بارهای خود را از مسیرهای دیگر مثل غرب دریای خزر و جمهوری آذربایجان با بندر امیرآباد و انزلی به قزاقستان و روسیه عبور می‌دهند. این در حالی است که ترکمنستان می‌تواند از محل عبور ترانزیت و بار، امنیت و درآمد کشورش را ارتقا دهد و این اقدام مستقیماً تیر ضرر را به‌سوی این کشور روانه می‌کند.

سایه روابط مخدوش گازی بر سر تجارت ایران و ترکمنستان
مجتبی خسروتاج، معاون وزیر صنعت و رئیس سازمان توسعه و تجارت از موضوعی پرده برمی‌دارد که روابط تجاری این دو کشور را متأثر کرده است. خسروتاج در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: در کار با ترکمنستان سه، چهار معضل داریم. یکی معضل خرید گاز از ترکمنستان است. شرکت ملی گاز ما با طرف ترکمن از حدود دو سال پیش اختلاف پیدا کرده‌اند که هنوز حل نشده است و این امر بر سایر ابعاد روابط دو طرف سایه افکنده است. طرف ایرانی معتقد است در شرایطی که ما گاز نیاز داشتیم، طرف ترکمنی گاز صادر نکرده

با کیفیتی که موردنظر ما بوده را نداده، طرف ترکمنی هم دلایلی را مطرح می‌کند. البته در نوبت‌های مختلف دو شرکت گاز ایرانی و طرف ترکمنی برای حل مشکلاتشان دست به اقداماتی زده‌اند. این امر باعث شده بود در مقابل خرید گاز به آنها صادرات هم داشته باشیم.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه توقف در خرید گاز باعث شد تا حدی بر روابط ما با ترکمنستان اثر منفی بگذارد، ادامه می‌دهد: طرف ترکمنی به دلیل ناخشنودی‌شان در این بخش، در بخش ترانزیت همکاری‌شان را با طرف ایرانی محدود کردند. به‌همین‌دلیل ترانزیت به طرف ترکمنستان، هزینه‌های اضافی برای هر کیلوستر کامیون که در خاک ترکمنستان ترانزیت انجام می‌شود، در بر داشته است. طرف ایرانی هم مقابله‌به‌مثل کرده است.

حاضریم یا همسایگان تجارت آزاد داشته باشیم
او با بیان اینکه همواره تأکیدات‌مان بر این بوده که باید تجارت ارزان داشته باشیم نه گران، می‌افزاید: باید سعی کنیم هزینه‌های تبادل به حداقل برسد تا تجارت توسعه پیدا کند. مرتب تأکید شده که دو طرف ایرانی و ترکمنی با هم به توافق برسند.

آقای آخوندی به‌عنوان وزیر مسکن و شهرسازی، رئیس کمیسیون مشترک ما با ترکمنستان هستند و در حال ریزینی‌اند که این کار به‌خوبی در بخش گاز و ترانزیت انجام شود؛ اما در بخش مرزی چون حجم فعالیت محدودتر و موضوع خاص یک منطقه مرزی

اقتصاد

سایه اختلاف گازی با همسایه شمالی بر تجارت ۲ کشور

تنش تجاری ایران و ترکمنستان بالا گرفت

کسب‌وکار

مثل باجگیران است، سعی کردیم خیلی مسائل ملی و کلان روابطمان روی بحث‌های مرزی سایه نیندازد. البته لازم است که ایشان با مقامات ملی‌شان صحبت کنند و اعلام کنند که حاضریم تجارت آزاد را در بخش بازارچه مرزی شروع کنیم.خسروتاج با اشاره به اینکه به بسیاری از کشورهای آسیای میانه گفته‌ایم که حاضریم با آنها تجارت آزاد داشته باشیم، تصریح می‌کند: این سیاست را برای همه کشورهای همسایه به استثنای تعدادی از آنها دنبال می‌کنیم. به عراقی‌ها در چندین نوبت گفته‌ایم حاضریم تجارت آزاد داشته باشیم؛ اما پاسخ عراقی‌ها این بوده که ما چیزی تولید نمی‌کنیم، تجارت آزاد بیشتر به نفع شماست تا به نفع ما؛ ولی ما گفتیم از نظرمان مانعی ندارد و حاضریم تجارت آزاد داشته باشیم.

به طرف ترکمنی هم در دو، سه نوبت گفته‌ایم حاضریم کل تجارت‌مان را با شما به صورت آزاد دریابویم و حقوق ورودی دو طرف صفر شود.او ادامه می‌دهد: در جلسه‌ای که با معاون وزیر‌شان داشتیم، گفتیم اگر این سیاست را در بُعد کلان حاضر نیستید، حاضریم این را در سطح خرد و بازارچه مرزی انجام دهیم که قرار شد با مقامات کشوری‌شان صحبت کنند و خبر دهند؛ ولی ما آمادگی داریم تجارت آزاد برای بازارچه‌های مرزی بین دو کشور ایران و ترکمنستان را برقرار کنیم تا فعالان اقتصادی توانایی‌های ایران و ترکمنستان را بسنجند؛ بدون اینکه حقوق و عوارض و مالیات از هم بگیریم.

کاهش ترانزیت به ترکمنستان

مهرداد تقی‌زاده، معاون حمل‌ونقل وزارت راه و شهرسازی، پیش‌تر از موضوع دیگری خبر داده بود که در ریزینی‌ها در حال پیگیری است. تقی‌زاده در زمینه اختلال در ترانزیت به ترکمنستان به «شرق» گفته بود: ما سه، چهار مرز ریلی و جاده‌ای با ترکمنستان داریم که تردد در برخی در حال انجام است. در چند سال گذشته ترکمنستان عوارضی برای ورود کامیون‌ها لحاظ کرد که مخصوص ایران نبود و شامل همه کامیون‌های خارجی می‌شد. در واقع بنا بود هرکس قرار باشد از ترکمنستان ترانزیت کرده و به قزاقستان، ازبکستان و کشورهای دیگر برود، عوارض بیشتری بپردازد. در نتیجه تعداد کامیون‌های ترک و ایرانی که از ترکمنستان عبور می‌کردند، کاهش پیدا کرد. وقتی از او درباره حجم ترانزیت کنونی از این مرز پرسیدیم، می‌گوید: الان تردد انجام می‌شود؛ اما تعدادش از زمانی که عوارض تعیین شده، کمتر است. این مشکل در بخش ریلی وجود ندارد و از مرز سرخس کالا و بار جابه‌جا می‌شود.

به گفته او برای حل این معضل مذاکراتی با مسئولان ترکمنستان داشته‌ایم؛ اما هنوز به نتیجه نرسیده؛ چون فقط شامل ایران نیست.

ترکمنستان، بازنده افزایش تعرفه

او با بیان اینکه با این اقدام، ترکمنستان بیشتر متضرر می‌شود، توضیح می‌دهد: ترکمنستان می‌تواند از محل عبور ترانزیت و بار، امنیت و درآمد کشورش را ارتقا و کسب‌وکار اقتصادی‌اش را رونق دهد؛ اما وقتی کامیون‌های ایران و ترک کمتر عبور کنند، لطمه‌اش متوجه ترکمنستان خواهد بود.

تقی‌زاده ادامه می‌دهد: باین‌حال این مشکل شامل کامیون‌های وارداتی و صادراتی نیست. مثلاً کامیون‌هایی که از بندر شهید رجایی به داخل ترکمنستان بار ببرند، شامل این تعرفه اضافه نمی‌شوند؛ اما اگر قرار باشد باری از ترکمنستان به کشورهای دیگر جابه‌جا شود، باید این تعرفه را بپردازند. حتی این امر باعث شد بخشی از بارها از مسیرهای دیگر مثل غرب دریای خزر و جمهوری آذربایجان عبور کند یا از بندر امیرآباد و انزلی به قزاقستان و روسیه حمل شود؛ بنابراین با این سیاست درآمد ترکمنستان کمتر شد.

معمولاً در مذاکرات ارتباط طرفین خوب است؛ اما سیاست‌گذاری‌های‌شان خیلی خشک است؛ مثلاً می‌گویند دستور داده‌اند این کار فلان‌طور انجام شود.

ادامه از صفحه ۴

نفس به شماره افتاده بخش خصوصی

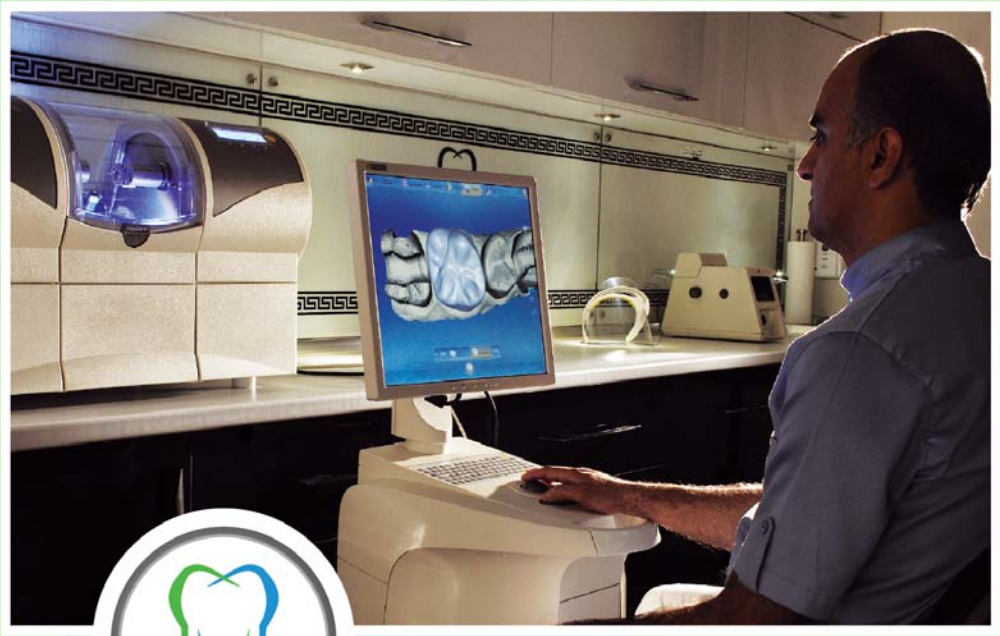
به گفته باقری، دریافت کارنتی‌های خاص این اطمینان را برای بخش خصوصی ایجاد می‌کند که بازپرداخت منابعش به‌موقع انجام خواهد شد.

حنای وزارت نیرو رنگی ندارد

این فقط فعالان بخش برق نیستند که از بازپرداخت سرمایه‌گذاری خود نگرانند. داوود خزائی، مدیرعامل یکی از شرکت‌های مهندسی مشاور، نیز در گفت‌وگو با «شرق»، به شیوه بازپرداخت مطالبات بخش خصوصی از سوی وزارت نیرو اشاره می‌کند. او می‌گوید: یک سرمایه‌گذار پول خود را وارد پروژه‌ای می‌کند و حتماً باید این طرح درصد مشخصی پیشرفت فیزیکی داشته باشد تا بتواند از دولت پول دریافت کند. اما با فرض رسیدن به درصد فیزیکی مشخص هم معلوم نیست که پروژه به پول تبدیل شود زیرا وزارت نیرو به‌جای پول، اسناد خزانه با سررسید سه‌ساله به پیمانکار می‌دهد و پیمانکار برای دریافت پول باید این اسناد را ارزان‌تر در بازار بفروشد. به گفته خزائی، درحال‌حاضر بخش خصوصی ضعیف شده است و به همین دلیل کسی از پروژه‌های وزارت نیرو استقبال نمی‌کند. او تأکید می‌کند: وزارت نیرو امروز اعتبار سابق را ندارد و دستش رو شده است و کسی حرفش را باور نمی‌کند. همه این مسائل دست‌به‌دست هم می‌دهد که بخش خصوصی نخواهد وارد پروژه‌های وزارت نیرو شود یا حتی نتواند پروژه‌ای بگیرد.

ورود عراقی‌ها به مریوان مسدود شد

بازار محصولات فولادی و مس در اردیبهشت ۹۷ شاهد رشد ۹۶میلیون‌دلاری صادرات به کشورهای عراق و افغانستان نسبت به ماه قبل از آن بوده و البته مشخص است که مقصد واقعی این محصولات عراق یا افغانستان نبوده و عمدتاً برای استفاده از فرصت ایجادشده مقاصد صادراتی تغییر کرده‌اند!«. کالاهای اساسی از مرز خارج می‌شوند و ارز حاصل از آن به قیمت ارز آزاد در بازار فروخته می‌شود. هرچند خروج کالا از مرز باشماق ممنوع اعلام شد اما با وجود شرایط عرضه کالا در داخل به نظر می‌رسد درباره صادرات به افغانستان هم باید بازنگری‌های لازم انجام شود.

دندانپزشکی پرستیژ

PRESTIGE
Dental Group

**خیابان کامرانیه شمالی بن بست
سرخس ساختمان پرستیژ
تلفن: ۲۲۲۸۳۶۳۲ و ۲۲۸۳۰۳۵۳
Prestige Building Sarakhs
Alley, North Kamranieh St.
Tel: (+9821)22830353 - 22283634
www.prestigeclinic.ir
instagram/prestige.dental**

روکش دندان توسط CAD/CAM

ایمپلنت

زیبایی

اطفال

جراحی

ارتودنسی

روکش دندان توسط CAD/CAM

معاون ارزی بانک مرکزی، بخش نامه جدید بانک مرکزی را تشریح کرد

فرصت ۶ماهه برای تحویل مابه‌التفاوت ارز دولتی و آزاد

شرق: بانک مرکزی در بخش نامه‌ای صادرکنندگان غیرنفتی را ملزم به پیمان سپاری ارزی کرده و همین اقدام واکنش فعالان بخش خصوصی را برانگیخته است. معاون ارزی بانک مرکزی گفته است هیچ فردی موافق پیمان سپاری ارزی نیست اما چاره‌ای نداریم. این در حالی است که شکاف

نرخ ارز دولتی و آزاد به یکی از جاذبه‌های سود بیشتر صادرکنندگان تبدیل شده و حاضر نیستند ارز خود را در بازار ثانویه عرضه کنند.

غلامرضا پناهی دیروز در جلسه هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران گفت: ثبات مقررات و قوانین یک اصل کلی است و همه قبول دارند هر چقدر آیین‌نامه‌ها ثبات داشته باشد، شرایط اقتصادی می‌تواند قابل پیش‌بینی‌تر باشد. معاون بانک مرکزی اظهار کرد: ما هم در حوزه بانک مرکزی دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌ها را بر اساس آیین‌نامه‌ها و مصوباتی که دریافت کرده‌ایم، صادر می‌کنیم، بنابراین قبول داریم که در این بخش‌نامه‌ها حتماً باید نقطه‌نظر فعالان اقتصادی لحاظ شود.

او با اشاره به بند ۵ بخش‌نامه ارزی اظهار کرد: ابتدا دستورالعمل آیین‌نامه بسیار کلی بود که با همفکری با بانک‌ها سعی کردیم برای آن اصلاحیه‌ای منتشر شود و در این اصلاحیه مشخص شد چه کالاهایی مشمول مابه‌التفاوت می‌شوند و بر آن اساس مقرر شد تا در شش ماه تمام افراد باید مابه‌التفاوت نرخ ارز دولتی با بازار آزاد را به دولت پرداخت کنند و این فرجه زمانی به این دلیل لحاظ شد تا آنها بتوانند نقدینگی خود را تأمین کنند.

پناهی تصریح کرد: هیچ فردی موافق پیمان سپاری ارزی نیست اما رفع تعهد ارزی توسط صادرکنندگان باید انجام شود و لازم است در جایی این موضوع شفاف شود، بنابراین لازم شد تا تغییراتی روی دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی داده شود و شیوه رفع تعهد ارزی صادرکنندگان اصلاح شود؛ به همین دلیل امروز بخش‌نامه جدیدی درباره رفع تعهد ارزی صادرکنندگان صادر می‌شود.

او با تأکید بر اینکه سیاست‌های تجاری کشور حتماً باید متناسب با شرایط و وضعیت درآمدهای ارزی باشد، گفت: تجربه ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی را دیدیم و مشاهده شد که آمار ثبت سفارش چقدر در ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی رشد داشت.